

VÍZIKÖZMŰVAGYON

A Kormány [T/10098](#) számú törvényjavaslata a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosítására irányul; a jogalkalmazási feladatok elősegítése, a fogalomrendszer egységesítése és pontosítása, valamint a szabályozási céllal össze nem egyeztethető rendelkezések hatályon kívül helyezése érdekében.

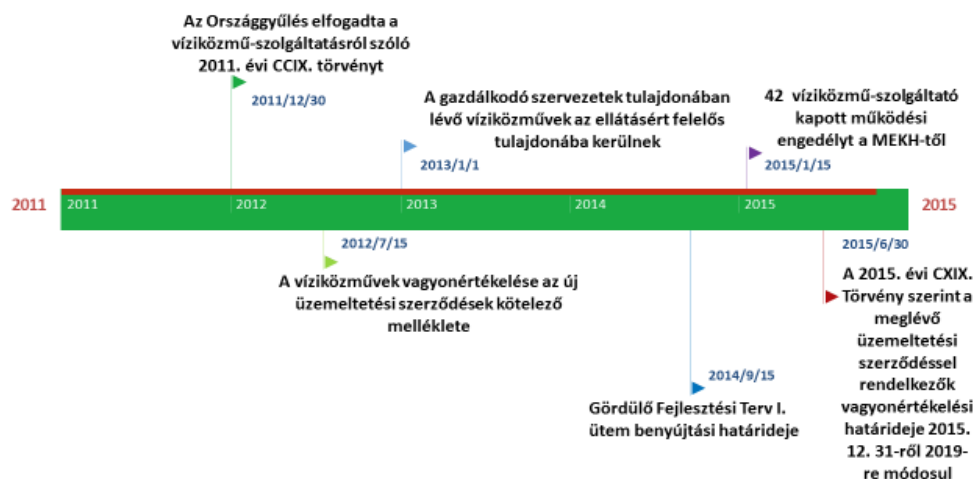
- A víziközmű-szolgáltatás két fő alaptevékenysége a vezetékes ivóvízellátás és a közműves szennyvízelvezetés
- A közcélú vízi létesítmények állami és önkormányzati tulajdonban vannak.
- A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) hatósági feladatokat ellátó központi költségvetési szerv.
- 2015-ben 42 engedélyezett víziközmű szolgáltató működött.
- Az ágazat mintegy 20 ezer munkavállalót foglalkoztat.
- A víziközmű ágazat 2014-es éves aggregált üzemi eredménye – a magas költségek miatt – nulla körüli.
- A szolgáltató cégek 2014-ben benyújtották az első Gördülő Fejlesztési Terveiket.
- A kötelező vagyonértékelés határidejét meghosszabbították.
- Készül az országos közhiteles víziközmű kataszter.
- A fenntarthatóság kulcsa a döntéshozók és a szakmabeliek együttműködése.

Víziközmű-szolgáltatás

Míg a vízgazdálkodásról szóló [1995. évi LVII. törvény](#) (Vgtv.) a tágran értelmezett vízgazdálkodási feladatokat szabályozza, addig a víziközmű-szolgáltatásról szóló [2011. évi CCIX. törvény](#) (Vksztv.) olyan szektorspecifikus jogszabály, amelynek deklarált célja a nemzeti víziközmű-vagyon védelme és fenntartható használata. A víziközművek kizárólag az állam és települési önkormányzat tulajdonába tartozhatnak. A Vksztv. 2013. júniusától hatályos rendelkezése szerint az állam jogainak és kötelezettségeinek tulajdonosi joggyakorlója a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő ([MNV Zrt.](#)). Az eszköztulajdonos ellátásért felelős üzemeltetési jogviszonyt (vagyonkezelési, koncessziós vagy bérleti-üzemeltetési szerződés) hoz létre egy víziközmű-szolgáltatóval. A társaságok csak a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivataltól ([MEKH](#)) kapott működési engedély birtokában végezhetnek szolgáltatásokat az üzemeltetési szerződések érvényessége alatt (15-35 év).

A MEKH [2014. évi beszámolója](#) szerint a Vksztv. életbe lépésével a víziközmű-szolgáltatói szektor koncentráldott. 2011-ben 373, míg 2015 januárjában csak 42 engedéllyel rendelkező szolgáltató működött.

1. ábra: A víziközmű-szabályozást érintő főbb események

Forrás: Infoszolg

Az integráció következtében az egy szolgáltatóra jutó ellátott települések száma (60-70) többszörösére emelkedett, viszont kiépült a biztonságos és közel azonos szolgáltatásminőséget nyújtó ellátók rendszere.

[Várszegi](#) (2013) európai összehasonlítása szerint nincs rá szabály, hogy egy ország méretéhez képest hány vállalatra van szükség, és az integráció nem feltétlenül gazdaságos. Németországban, Franciaországban több ezer víziközmű működik, míg Hollandiában, Angliában 20 alatti a számuk.

A szolgáltatók többsége kizárólagos nemzeti tulajdonban van (MNV Zrt.), míg négy társaságnál kisebbségi részarányt szereztek külföldi tulajdonosok: **5** többségi állami tulajdonú **regionális víziközmű társaság** (Dunántúli Regionális Vízmű Zrt., Északdunántúli Vízmű Zrt., Duna Menti Regionális Vízmű Zrt., Tiszamenti Regionális Vízmű Zrt., Északmagyarországi Regionális Vízművek Zrt.), **2** többségi **fővárosi** tulajdonú társaság, **35** többségi **önkormányzati** tulajdonú társaság. Az ágazat közvetlenül mintegy **20 ezer főt** foglalkoztat ([Magyar Víziközmű Szövetség, 2015](#)).

HAZAI JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- A nemzeti vagyonról szóló [2011. évi CXCVI. törvény](#) szerint nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon részét képezik a közművek.
- A víziközmű-szolgáltatással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló [2015. évi CXIX. törvény](#) a fogalmak pontosításán túl meghosszabbította a Vksztv.-ben előírt kötelező vagyonértékelések határidőjét 2015. december 31-ről 2019. december 31-re.
- Az [58/2013. \(II. 27.\) Korm. rendelet](#) többek között a víziközmű-szolgáltató kiválasztásának szabályait írja elő.
- A [24/2013. \(V. 29.\) NFM rendelet](#) a víziközművek vagyonértékelésének folyamatát, és a szolgáltatók közérdekű adat-szolgáltatását érinti.

- A rezsicsökkentés végrehajtásáról szóló [2013. évi LIV. törvény](#) értelmében 10 százalékkal csökkentek alakossági víz és csatornadíjakat.

A SZOLGÁLTATÓK GAZDASÁGI HELYZETE

A **hatósági díjakra** (víziközmű-szolgáltatások díjai) minden év október 15-ig a MEKH javaslatot tesz a szektor felügyeletét ellátó **nemzeti fejlesztési miniszternek**, aki – a javaslat figyelembevételével – rendeletben állapítja meg a tarifákat víziközmű-szolgáltatónként vagy víziközmű-rendszerenként, és szolgáltatási tevékenységenként. A hatósági díjak **kétféle**, alaplíjából és fogyasztással arányos díjtételből állnak.

A **Magyar Víziközmű Szövetség (MaVíz) tanulmánya** szerint ([2015](#)) a víziközmű-szolgáltatási szektor éves **összesített árbevétele** 2013 óta **csökken**. Ennek háttérében a [2012. évi CLXVIII. törvénnyel](#) bevezetett **közműadó**, a rezsicsökkentés és a fogyasztás csökkenése áll. Az ágazatban kiemelkedően magas (kb. 80%) a fogyasztási mennyiségtől független fix költségek aránya. A **2014-es aggregált eredmény** csak 10 Mrd Ft állami támogatás mellett lett **nulla** a rezsicsökkentés teljes évet terhelő hatása miatt. A szakértők felhívták rá a figyelmet, hogy a víziközmű ágazat elérte a hatékonyságnövelési mozgásterének határát és a területi differenciákat tekintve veszteségessé vált.

A tanulmányban megfogalmazták az ágazat **rövid távú problémáit** (közműadó, fedezeti problémák, zöldmezős beruházások, mérőcsere) és a megoldási javaslatokat. A **közműadó** évi 12,5 Mrd Ft kiadást jelent az üzemeltetőknek. A díjtétel alapja az értékesített termék helyett a közművezeték hossza, ezáltal a szektoron belül nagy a különbség az adóterhelés mértékben az eltérő gazdasági-földrajzi adottságú területek között. Az egyik **javaslat**, hogy a víziközmű ágazat mentesüljön az adó megfizetése alól, vagy elismertethető legyen a tarifában, amely háztartásonként 180-200 Ft havi többletkiadást eredményez.

Kimutatható, hogy a víziközmű-szolgáltatás **rezsicsökkentése** nem jelent jelentős megtakarítást a háztartásokban (kiadásaik 3 százaléka, körülbelül 200 Ft). Ugyanakkor a szolgáltatók veszteségeit kompenzálhatná az ÁFA mértékének 27 százalékról 18 százalékra történő csökkentése, a rezsicsökkentés megtartása mellett.

2015 nyarán az **MNV Zrt.** koordinálásával elkészült a regionális víziközmű társaságok **reorganizációs intézkedési terve**, melyben tömeges létszámleépítés és jelentős jövedelemcsökkentés is szerepel. Az érintettek cégek érdekképviselete nem ért egyet a döntéssel ([VKDSZSZ, 2015](#)).

GÖRDÜLŐ FEJLESZTÉSI TERVEK

A víziközmű szolgáltatás hosszú távú biztosíthatósága érdekében szolgáltatási ágazatonként 15 éves időtávra **gördülő fejlesztési tervet (GFT)** kell készíteni. A GFT felújítási, pótlási és beruházási tervből áll, amelyeket az ellátásért felelősöknek, illetve a szolgáltatóknak minden év **szeptember 15-ig** kell benyújtaniuk a MEKH részére.

A GFT **célja**, hogy a megfelelő műszaki állapotú közművekkel folyamatosan és költséghatékonyan biztosítsák a szolgáltatásokat. A terv 3 ütemben (1-15 év) részletezi a feladatokat költségbecsléssel együtt. Több szakember ([Kovács, 2014](#)) a dinamikus költségelemzés módszerét (DCC) javasolta, amely a rekonstrukciós beruházásoknál a legkisebb összköltséggel járó optimális műszaki megoldások kiválasztásában segít. Előnye, hogy a beruházás teljes élettartamában felmerülő költségeket figyeli.

Az első **2014.** évi GFT beadás mind a Hivatal, mind a kérelmezők számára **tanuló év** volt. Mivel a tervezés részletszabályait tartalmazó rendelet nem jelent meg időben a MEKH jelentős segítséget nyújtott a szolgáltatóknak. Tapasztalataik szerint **nagyon eltérő tartalmú és színvonalú** terveket nyújtottak be ([MEKH, 2014](#)).

VAGYONÉRTÉKELÉS

A Vksztv. értelmében 2012. július 15-től minden új **üzemeltetési szerződés kötelező mellékletét** képezi a víziközmű vagyonértékelése. A már meglévő szerződéseknél a vagyonértékelés határidejét meghosszabbították 2019-re. Az értékelés költsége a használati díjból is finanszírozható.

A vagyonértékeléshez **víziközművagyon-leltárra** van szükség, amely előállításáért a víziközmű tulajdonosa felel. A leltár a teljes közmű-rendszer objektum szintű strukturált kimutatása. A több szempontú integrált vagyonértékeléshez avulással korrigált **újraelőállítási költség alapú módszert** kell alkalmazni. A vagyonértékelésről közművagyon-értékelési szakvéleményt állítanak ki.

Az [1488/2013 \(VII.26.\) Korm. határozat](#) a KEOP-1.4.0/12-2013-0001 azonosító számú („**Országos közhiteles víziközmű kataszter elkészítése**” című) projekt támogatásának jóváhagyásáról szól. Elvileg 2015 nyarára elkészült volna egy egységes szerkezetű és tartalmú közhiteles kataszter 24 órán át elérhető web-alapú felhasználói felülettel.

A szakértők ugyanakkor számtalan **problémára** hívta fel a figyelmet: a zajló vagyonértékelések nincsenek összekötve a kataszterrel, a nem-digitális adatok pontatlanok lehetnek, és az értékelés módszertana nem egységes. „*Megoldásként javasolt, hogy a vagyonértékelések alapuljanak a Kataszter adatain, melynek feltétele, hogy az - a rendelet előírásai mellett - a Kataszter adatstruktúrájával is összhangban legyen. Szükséges továbbá, hogy a szakmai kontroll biztosítása érdekében a Kataszter készítésében részt vegyenek az eszközöket ismerők és az eredményeket felhasználó szabályozási szakemberek, azaz a MaVíz és a MEKH munkatársai*” ([MaVíz, 2015](#) 68.o.).

2. ábra: Közmű-vagyon értékelési piramis

Forrás: [Közművagyon Értékelési Klaszter](#)

Statisztika

A kelet-közép európai régióban Magyarországon a legnagyobb a közüzem ivóvízhálózathoz csatlakozott lakosság aránya 94,4%. Az 1 főre jutó éves ivóvízfogyasztás ugyanakkor mindenhol csökkenő tendenciát mutat, hazánkban 33,5 m³ (KSH, 2013). Az egy főre eső napi átlagos vízfogyasztás 90-100 liter.

A szennyvízelvezetés kiépítettsége az elmúlt évek beruházásainak köszönhetően megnőtt, 2013-ban országos átlagát tekintve a háztartások 75 százaléka kapcsolódott a hálózatra (KSH, 2013).

Források:

- [2011. évi CCIX. törvény](#) a víziközmű-szolgáltatásról
- [2013. évi XXII. törvény](#) a MEKH létrehozásáról
- Országos víziközmű kataszter: <http://www.vikka.hu/>
- [Kvassay Jenő Terv végleges tervezete, 2015. november 20.](#)
- Működési engedéllyel rendelkező víziközmű társaságok [gyűjtőoldala](#) (2015.1.15.)
- Magyar Energetikai és közmű-szabályozási Hivatal: [Országgyűlési beszámoló 2014](#)
- A magyar víziközmű ágazat bemutatása - [átfogó tanulmány](#) – 2. kiadás, Magyar Víziközmű Szövetség, 2015. augusztus
- [Állami Számvevőszék beszámolója 14050](#) –Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. 2014 április
- Szilágyi János Ede: A magyar víziközmű-szolgáltatások és a Víz-keretirányelv költségmegtérülésének elve – [Miskolci Jogi Szemle, 9. évf. 2014 \(1\).](#)
- Schmidt Jenő: [Hogyan látják a vízügyet az önkormányzatok?](#) – 2014. december 9., Budapest
- Göcze Ferenc-Márkus Dániel (2015): [A gördülő fejlesztési terv módszertani fejlesztése](#)

Készítette: Dr. Szabó Andrea
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA
KÖZGYŰJTEMÉNYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI IGAZGATÓSÁG

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.